

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

พ.ศ.2535

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช

2457 กระทรวงมหาดไทยจึงออกข้อบังคับว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

พ.ศ.2535

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2535 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.2524

(2) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

ข้อ 4 ในข้อบังคับนี้

'หน่วยเลือกผู้ใหญ่บ้าน' หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

'ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน' หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

'คณะกรรมการเลือก' หมายความว่า คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามประกาศแต่งตั้งของนายอำเภอ

'อำเภอ' หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

'นายอำเภอ' หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการเขต และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

'ผู้ว่าราชการจังหวัด' หมายความว่า รวมถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ข้อ 5 ไม่ว่าวิธีเลือกผู้ใหญ่บ้านจะกระทำโดยวิธีลับหรือเปิดเผย ให้นายอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบ ผ.ญ.2 ท้ายข้อบังคับนี้ จำนวนสี่ชุด ชุดที่หนึ่ง ให้ปิด ประกาศไว้ที่ว่าการอำเภอ ชุดที่สอง ให้ปิดไว้ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ชุดที่สาม และชุดที่สี่ มอบให้ กรรมการเลือกนำไปใช้ในวันเลือกหนึ่งชุด และสำรองไว้ติดที่เลือกผู้ใหญ่บ้านหนึ่งชุด

การปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ตามชุดที่หนึ่ง และชุดที่สอง ต้องปิดประกาศ ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้ผู้มีสิทธิได้ตรวจสอบและข้อแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน

ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านผู้ใด แม้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และ

มีชื่อใน ทะเบียนบ้านในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนก็ตาม ถ้าไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน และไม่ดำเนินการขอเพิ่มชื่อตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน นั้นสละสิทธิ

ข้อ 6 เมื่อมีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ หรือตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างลง ให้นายอำเภอ ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับทราบการว่างนั้น

การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอประกาศกำหนดวันเลือก สถานที่เลือก เวลาเริ่ม ต้น และสิ้นสุดการลงคะแนน และระยะเวลาการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบ ผ.ญ.1 ท้ายข้อบังคับนี้ ให้ราษฎรในหมู่บ้านที่จะทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก่อนวันทำการเลือก

(1) สำหรับระยะเวลาการประชุมราษฎรในวันเลือก ให้เริ่มตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 10.00 นาฬิกา

(2) การเลือกโดยวิธีลับให้เริ่มลงคะแนนตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึง เวลา 15.00 นาฬิกา

(3) การเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้เริ่มออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา จนกว่าการออกเสียงลงคะแนนจะแล้วเสร็จ

แต่ถ้านายอำเภอเห็นว่าจะดำเนินการตามกำหนดเวลาใน (1) (2) (3) ไม่ สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากมีเหตุจำเป็นก็ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น

ข้อ 7 ให้นายอำเภอกำหนดที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะ เช่น โรง เรียนหรือศาลาวัด ถ้าหาสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ จะกำหนดบ้านหรือสถานที่อื่นที่ประชาชนไม่รังเกียจ หรือไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใดในการเลือกนั้น เป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นสถานที่ที่อยู่ในเขตท้องที่หมู่บ้านนั้น

ข้อ 8 ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้ราษฎรที่จะสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านยื่นใบ สมัครตามแบบ ผ.ญ.3 ท้ายข้อบังคับนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ 6

ก่อนนายอำเภอจะรับใบสมัครของผู้สมัครรับเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการเลือกตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกของผู้สมัครทุกราย และให้นาย

อำเภอ จัด ทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบ ผ.ญ.4 ท้ายข้อบังคับนี้ แล้วประกาศให้ราษฎรทราบก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลารับสมัครแล้ว ถ้ามีราษฎรสมัครเพียงคนเดียว ให้ถือว่าผู้นั้น ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันเลือกผู้ใหญ่บ้านตามประกาศของอำเภอ และให้ประกาศผลการ เลือกตามแบบ ผ.ญ.8 ท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ 9 ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วย เจ้าพนักงาน ผู้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล กรรมการตรวจคะแนน ได้

แก่ผู้ซึ่งนายอำเภอเห็นสมควรจำนวนไม่เกินเจ็ดคน และเจ้าหน้าที่คะแนนซึ่งเป็นข้าราชการ โดยมีนายอำเภอหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นประธานเพื่อดำเนินการเลือก ตามแบบ ผ.ญ.5 ท้ายข้อบังคับนี้

การลงมติวินิจฉัยของคณะกรรมการเลือก ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่ง ย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้นายอำเภอแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความสงบไปประจำทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวนไม่น้อยกว่าสองคน

ข้อ 10 ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการเลือกประชุมราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก ตลอดจนวิธีการเลือกให้ราษฎรทุกคนทราบ และประกาศให้ราษฎรตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ผู้ใหญ่บ้านให้เป็นการถูกต้อง

ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีการประชุมราษฎรเพื่อชี้แจงรายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามวรรคหนึ่ง วิธีเลือกโดยปกติให้กระทำโดยวิธีลับ เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกที่มา ประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยวิธีเปิดเผยก็ให้กระทำโดยวิธีเปิดเผย ให้คณะกรรมการเลือกโดยเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านบันทึกเหตุการณ์และกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน ระหว่างดำเนินการเลือกไว้เป็นหลักฐานทุกระยะ ตามแบบ ผ.ญ.11 ท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ 11 ให้ผู้มีสิทธิเลือกแสดงหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) บัตรประจำตัวประชาชน หรือใบรับค่าขอมิบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ (บ.ป.

2)

(2) บัตรประจำตัวข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการบำนาญ พนักงานเทศบาล หรือ

พนักงาน
สุขาภิบาล

(3) บัตรสมาชิกสภานิติบัญญัติ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล หรือกรรมการสุขาภิบาล

(4) บัตรประจำตัวทหารกองประจำการ

(5) บัตรประจำตัวพนักงานองค์การของรัฐ

(6) บัตรประจำตัวกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน หรือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(7) บัตรประจำตัวกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือกรรมการ อิสลามประจำ

จังหวัด หรือ

(8) ผู้มีสิทธิเลือกซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย และไม่

มี บัตรตาม (2) (3) (4) (5) (6) และ (7) ให้ใช้หลักฐานอื่นซึ่งทางราชการออกให้แทน
ได้

เมื่อผู้มีสิทธิเลือกได้แสดงหลักฐานดังกล่าว และกรรมการเห็นว่าเป็นผู้มีสิทธิ
เลือกให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นตั้ง ๆ ถ้าไม่มีผู้มีสิทธิเลือกอื่นทักท้วงให้

หมายเหตุชนิดและหมายเลข หลักฐานไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก

ข้อ 12 วิธีเลือกผู้ใหญ่บ้านให้กระทำโดยวิธีลับ เว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกที่มา
ประชุมฝ่ายข้างมากร้องขอให้กระทำโดยวิธีเปิดเผย ให้กระทำได้

ข้อ 13 การออกเสียงเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้คณะกรรมการเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง
ตามความเหมาะสม เช่น

(1) จัดแบ่งสถานที่ประชุมออกเป็นส่วน ๆ ให้มีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้สมัคร
รับ เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่ละส่วนให้มีระยะห่างกันพอสมควรไม่ปะปนหรือแยกแ่การ
ตรวจนับ และให้ กำหนดว่าส่วนใดเป็นของผู้สมัครคนใด กับจัดให้มีป้ายเขียนชื่อและ
หมายเลขผู้สมัครแต่ละคนไว้ประจำ ทุกส่วนที่เห็นได้ชัด แล้วให้ประธานประกาศให้ที่
ประชุมทราบว่า ผู้มีสิทธิเลือกคนใดประสงค์จะ เลือกผู้สมัครคนใดก็ให้ไปประจำอยู่ใน
ส่วนที่มีชื่อของผู้ที่ตนประสงค์จะเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อผู้มี สิทธิเลือกได้แยก
ย้ายกันไปประจำอยู่ในส่วนของผู้ที่ตนประสงค์จะเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเรียบร้อยแล้ว ให้
ประธานประกาศให้ที่ประชุมในแต่ละส่วนทราบอีกครั้งหนึ่งว่า ส่วนไหนเป็นของผู้สมัครคน
ใดเพื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตรวจสอบว่าได้เข้าไปอยู่ในส่วนของผู้ที่ตนประสงค์จะ
เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถูกต้องหรือไม่ แล้วให้เริ่มนับคะแนน

(2) เรียกชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกผู้ใหญ่บ้าน ผ.ญ.2 ชุดที่มองให้คณะกรรมการเลือกนำไปใช้ในวันเลือก เมื่อคณะ
กรรมการเลือกเรียกชื่อผู้ใดแล้ว ให้ผู้นั้นยืนขึ้นบอกคณะกรรมการเลือกว่า ประสงค์จะ
เลือกผู้สมัครหมายเลขใดเป็นผู้ใหญ่บ้าน แล้ว ให้คณะกรรมการเลือกนับคะแนนและบันทึกไว้บน
กระดานดำ

(3) ยกมือขึ้นพันศีรษะหรือยืนขึ้น เมื่อประธานประกาศให้ที่ประชุมทราบว่า
ผู้มี สิทธิเลือกประสงค์จะเลือกผู้สมัครหมายเลขใดเป็นผู้ใหญ่บ้าน ให้ยกมือหรือยืนขึ้น
โดยประกาศ ตามลำดับหมายเลขของผู้สมัครทุกคน ให้คณะกรรมการเลือกนับคะแนนจากจำนวน
ผู้ที่
ยกมือหรือยืนขึ้น ในแต่ละครั้งที่ประกาศแล้วให้คัดหรือแยกผู้มีสิทธิเลือกที่ออก
เสียงแล้ว มิให้ปะปนกับผู้มีสิทธิเลือกที่ยัง ไม่ออกเสียงทุกครั้งนับ

ให้นับผู้มีสิทธิเลือกคนหนึ่งเป็นหนึ่งคะแนน

ข้อ 14 การเลือกโดยวิธีลับ ให้ประธานคณะกรรมการเลือกประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือก
ซึ่งอยู่ในที่เลือกผู้ใหญ่บ้านเสนอบุคคลผู้มีสิทธิเลือก ซึ่งอยู่ในที่เลือกผู้ใหญ่
บ้าน และเป็นที่เคารพเชื่อ ถือของราษฎรในหมู่บ้านนั้นอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนเพื่อ
ดูแลการดำเนินการเลือกอย่างใกล้ชิด แต่ผู้นั้นจะต้องมิใช่ผู้สมัครเข้ารับเลือกเป็นผู้

สำนักงานใหญ่บ้านการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้แทนตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิทักท้วงการปฏิบัติของคณะกรรมการเลือกได้เมื่อเห็น
ว่า ปฏิบัติมิชอบ แต่ห้ามกล่าวโต้เถียงกันเอง

ข้อ 15 เมื่อมีการทักท้วงการปฏิบัติของคณะกรรมการเลือกตามข้อ 14 ให้คณะกรรมการ
เลือก พิจารณาชี้ขาดแล้วบันทึกไว้ และให้ผู้ทักท้วงและคณะกรรมการเลือกทุกคนลงชื่อไว้
ในบันทึกเหตุการณ์ตามข้อ 10 ถ้าผู้ทักท้วงไม่ยอมลงชื่อ ให้คณะกรรมการเลือกบันทึกไว้

ข้อ 16 บัตรเลือกให้ใช้กระดาษสีขาว ขนาดกว้าง ยาว ตามความจำเป็น เมื่อพับ แล้วมี
ขนาดพอสมควร ด้านหน้ามีตราครุฑ กับมีข้อความว่า `บัตรเลือกกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน' และ
มีตราประจำตำแหน่งนายอำเภอท้องที่ หรือเครื่องหมายอื่นของนายอำเภอท้องที่ประทับพร้อมกับ
มี หมายเลขเรียงตามลำดับต่อท้ายข้อความ `บัตรเลขที่...'

ด้านในของบัตรตอนบนมีข้อความว่า `ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (เช่น X)' เพียง
เลขหมายเดียว `ช่องทำเครื่องหมาย' นี้

ต้องลงไปให้แบ่งออกเป็นสองช่อง ช่องที่หนึ่งมีข้อความว่า `เครื่องหมายประจำ
ตัว' ช่องที่สองมีข้อความว่า `ช่องทำเครื่องหมาย'

ถัดลงไปให้แบ่งออกเป็นสามช่อง ช่องที่หนึ่งมีจุดเครื่องหมายบนพื้นที่สีขาว
เรียงลำดับลงไป ช่องที่สองมีเลขเครื่องหมายบนพื้นที่สีขาว เรียงลำดับลงไปตรงกับจำนวน
จุด ช่องที่ สามปล่อยว่างไว้สำหรับทำเครื่องหมาย มีเส้นคั่นระหว่างเครื่องหมายประจำตัวผู้
สมัคร

โดยปกติจำนวนเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครแถวแรก ให้มีได้ไม่เกินยี่สิบเครื่อง
หมายในกรณีจำเป็นต้องมีเกินยี่สิบเครื่องหมาย ให้เพิ่มเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครชื่อ
แถวต่อ ๆ ไปทางขวามือของบัตร แต่เครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครที่เพิ่มแถวหนึ่ง ๆ จะมี
ได้ไม่เกินสามสิบ เครื่องหมาย

ทั้งนี้ ตามตัวอย่างบัตรเลือกกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ท้ายข้อบังคับนี้ ยกเว้นใน
กรณีที่ ทางราชการนำบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาเทศบาล หรือสมาชิกสภา
จังหวัด มาใช้ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้กระทำได้โดยเพิ่มข้อความ `บัตรเลือกกำนัน หรือ
ผู้ใหญ่บ้าน' ได้ ข้อความของบัตรเลือกนั้น ๆ

ข้อ 17 เมื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านได้รับบัตรเลือก ให้ไปยังคูหาลงคะแนน
ที่ วางคราวละหนึ่งคนเพื่อลงคะแนน การลงคะแนนเลือกให้ผู้มีสิทธิเลือกทำเครื่องหมาย
กากบาท (เช่น X) ด้วยปากกาหรือดินสอในช่องทำเครื่องหมายให้ตรงกับเครื่องหมายประจำตัว
ผู้ได้รับ เสนอชื่อที่จนต่อนการเลือก ลงในบัตรเลือกด้านใน และให้ทำเครื่องหมายเพียง
หนึ่งเครื่องหมาย แล้วพับบัตรเลือกนั้น ทั้งนี้ต้องทำให้เสร็จภายในเวลาอันสมควร แล้วนำ
บัตรนั้นไปมอบแก่กรรมการ ใส่หีบบัตรต่อหน้าตนแล้วออกไปจากที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ 18 ถ้าผู้มีสิทธิเลือกไม่สามารถลงคะแนนเลือกได้ เพราะบัตรเลือกบกพร่องหรือ
ชำรุดให้ส่งบัตรเลือกนั้นคืนแก่กรรมการ แล้วให้กรรมการจัดบัตรเลือกให้แก่ผู้นั้นใหม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 19 หีบบัตรเลือกให้ทำด้วยไม้หรือโลหะมีฝาและกุญแจพร้อม ด้านหน้าใต้ที่
ใส่ กุญแจใช้วัสดุโปร่งแสงมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกได้ และที่ฝามีช่องใส่บัตรเลือก
ตามแบบตัว อย่างท้ายข้อบังคับนี้ หรือให้ใช้หีบบัตรและคูหาลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร หรือ สมาชิกสภาจังหวัดโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 20 ถ้าการลงคะแนนหรือการนับคะแนนไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากการเกิด จลาจล
อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุนอกอำนาจอย่างอื่น ให้คณะกรรมการเลือกประกาศงดลงคะแนน หรือ
นับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คะแนนตามแบบ ผ.ญ.9 ให้นายอำเภอกำหนดวันลงคะแนนใหม่ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับ
ทราบเหตุเหตุนั้นได้สงบแล้ว และต้องประกาศให้ราษฎรได้ทราบล่วงหน้าก่อนวันลงคะแนนไม่
น้อยกว่า สามวัน ตามแบบ ผ.ญ.10 ท้ายข้อบังคับนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การตรวจนับคะแนน ให้กรรมการรอกคะแนนตามแบบ ผ.ญ.6 ท้ายข้อบังคับนี้ ถ้า
ปรากฏว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีบัตรเลือกเกินจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือก คณะกรรมการเลือกต้องจัดให้มีการลงคะแนน ใหม่
หรือดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม แต่ถ้าจำนวนบัตรออกเสียงเท่ากันหรือน้อยกว่า จำนวน
ผู้มาใช้สิทธิเลือก ให้ถือว่า การเลือกนั้นสมบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้กรรมการประกาศชี้แจงให้ผู้มีสิทธิเลือก ซึ่งอยู่ในที่เลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น
ทราบเงื่อนไข ตามวรรคหนึ่ง ก่อนการตรวจนับคะแนน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 21 บัตรเลือกต่อไปนี้เป็นบัตรเสีย คือ

- (1) บัตรปลอม
- (2) บัตรที่ทำเครื่องหมายเกินกว่าหนึ่งเครื่องหมาย
- (3) บัตรที่มีไม้ขีดทำเครื่องหมาย
- (4) บัตรที่ปรากฏว่าได้พับซ้อนกันมากกว่าหนึ่งบัตร
- (5) บัตรที่มีเครื่องสังเกต หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ใน
ข้อบังคับนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (6) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใด
บัตรดังกล่าวให้ประธานกรรมการเลือกสลักว่า `เสีย' และให้กรรมการคนหนึ่งลงชื่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กำกับไว้ การสลักบัตรเสีย ให้สลักด้านหน้าตรงใต้ครุฑ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 22 ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมีคะแนนเท่ากัน ให้จับสลาก
ก่อนจะ ให้จับสลาก ประธานกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องจัดให้ผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากัน
ตกลงกันเสียก่อนว่า จะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากก่อนหลัง แล้วให้จัดทำบัตรสลากขนาด
กว้างยาวเท่ากัน มีจำนวนเท่ากับ จำนวนผู้ได้รับคะแนนเท่ากัน โดยเขียนข้อความว่า `ได้
รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน' เพียงบัตร เดียวนอกจากนั้นเขียนข้อความว่า `ไม่ได้รับเลือก
เป็นผู้ใหญ่บ้าน' และให้คณะกรรมการลงชื่อ กำกับทุกบัตรสลาก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 23 เมื่อการนับคะแนนสิ้นสุดลงแล้ว ให้คณะกรรมการเลือก เก็บบัตรบัตรเลือกที่ใช้
 ใช้ระดับคะแนนแล้ว บันทึกการเลือกตามแบบ ผ.ญ.11 ประกาศผลการเลือกหนึ่งฉบับ ตามแบบ
 ผ.ญ.7 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 และแบบกรอกคะแนนตามแบบ ผ.ญ.6 ท้ายข้อบังคับนี้ ที่ใช้กรอกคะแนนแล้วบรรจุในหีบบัตร
 เลือกกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ส่วนบัตรเสียนั้นให้บรรจุของ หรือห่อไว้เป็นส่วนต่างหาก โดยมีให้ปะปนกับบัตรเลือกอื่น
 และ ให้เก็บไว้ด้วยกันในหีบบัตรเลือกแล้วปิดหีบบัตรเลือกใส่กุญแจ ประจำครั้งทั้
 กุญแจไว้ และให้เอา กระจาดปิดทับช่องใส่บัตรเลือก โดยลงชื่อคณะกรรมการเลือกกำกับไว้บน
 กระจาดนั้นด้วย ทั้งนี้ให้ กระจาดโดยเปิดเผยต่อหน้าประชาชน ซึ่งอยู่ ณ ที่นั้น และนำหีบ
 บัตรเก็บรักษาไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ

ข้อ 24 เมื่อเสร็จการเลือกและปรากฏว่าผู้ใดได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว
 ให้ ประกาศผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ตามแบบ ผ.ญ.7 หรือแบบ ผ.ญ.8 ท้ายข้อบังคับนี้ โดยให้
 คณะกรรมการเลือกและผู้แทนที่ประชุมผู้มีสิทธิเลือกตามข้อ 14 ในกรณีออกเสียงโดยวิธีลับ
 หรือ พยานอีกอย่างน้อยสามคน ในกรณีออกเสียงโดยวิธีเปิดเผย ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน แล้วให้
 ประธานกรรมการเลือกนำประกาศผลการเลือกปิดไว้ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และที่ว่าการอำเภอ
 เพื่อให้ราษฎรทั่วไปทราบ

ข้อ 25 ให้นายอำเภอรายงานผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด
 พร้อม ด้วยสำเนาหลักฐานการเลือกผู้ใหญ่บ้าน เพื่อพิจารณาออกหนังสือสำคัญให้ต่อไป
 นายอำเภอจะทำลายบัตรเลือกและเอกสารที่เก็บอยู่ในหีบบัตรเลือกนั้นได้ เมื่อ
 พ้นระยะ เวลาคัดค้านการเลือก ตามข้อ 26 แล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และในกรณีที่มีการ
 คัดค้านการเลือก ให้นายอำเภอเก็บรักษาหีบบัตรเลือกไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ข้อ 26 เมื่อประกาศผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้ว ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกผู้
 ใดเห็นว่า การเลือกเป็นไปโดยมิชอบ ให้มีสิทธิร้องคัดค้านการเลือกต่อผู้ว่าราชการ
 จังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกเพื่อให้มีการเลือกใหม่

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องคัดค้านและมีอำนาจสั่งยก
 เลิกการ เลือกได้แล้วมีคำสั่งให้อำเภอดำเนินการเลือกใหม่ภายในสิบห้าวัน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้มีการเลือกใหม่ ให้ถือว่าผู้ใหญ่
 บ้านซึ่งถูกคัด ค้านนั้นขาดจากการเป็นผู้ใหญ่บ้านนับตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการ
 จังหวัดมีคำสั่ง กิจการต่าง ๆ ที่ได้ กระจาดไปในหน้าที่ถือว่าสมบูรณ์

ประกาศ ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2535

พลตำรวจเอก เภา สารสิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

